

Internet Halachah – Session 1

Introduction to Copyright and Intellectual Property

1 תלמוד בבלי מסכת קידושין דף נט עמוד א

עני מהפך בחררה ובא אחר ונטלה הימנו, מאי? אמר ליה: נקרא רשע.

A pauper who overturns rubbish and finds a crust and another person comes and takes it from him, what is the law? He's called a wicked man.

2 תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טו עמוד א

אמר רבי חנינא: כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, שנאמר: ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי.

Rebbi Chanina said: anyone who says something in the name of the one who originally said it brings redemption to the world, as the verse says, 'Esther reported to the king in the name of Mordechai'.

3 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף כא עמוד ב

אמר רב הונא האי בר מבואה דאוקי ריחיא ואתא בר מבואה חבריה וקמוקי גביה דינא הוא דמעכב עילויה דא"ל קא פסקת ליה לחיותי לימא מסייע ליה מרחיקים מצודת הדג מן הדג כמלא ריצת הדג וכמה אמר רבה בר רב הונא עד פרסה שאני דגים דיהבי סייארא א"ל רבינא לרבא לימא רב הונא דאמר כרבי יהודה דתנן רבי יהודה אומר לא יחלק חנוני קליות ואגוזין לתינוקות מפני שמרגילן אצלו וחכמים מתירין אפי' תימא רבנן עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי יהודה התם אלא דאמר ליה אנא קמפליגינא אמגוזי את פלוג שיוסקי אבל הכא אפילו רבנן מודו דא"ל קא פסקת ליה לחיותי

R. Huna said: If a resident of an alley sets up a handmill and another resident of the alley wants to set up one next to him, the first has the right to stop him, because he can say to him, 'You are interfering with my livelihood.' May we say that this view is supported by the following: 'Fishing nets must be kept away from [the hiding-place of] a fish [which has been spotted by another fisherman] the full length of the fish's swim.' And how much is this? Rabbah son of R. Huna says: A parasang?' — Fishes are different, because they look about [for food]. Said Rabina to Raba: May we say that R. Huna adopts the same principle as R. Judah? For we have learnt: R. Judah says that a shopkeeper should not give presents of parched corn and nuts to children, because he thus entices them, to come back to him. The Sages, however, allow this! — You may even say that he is in agreement with the Rabbis also. For the ground on which the Rabbis allowed the shopkeeper to do this was because he can say to his rival, Just as I make presents of nuts so you can make presents of almonds; but in this case they would agree that the first man can say to the other. 'You are interfering with my livelihood.'

4 תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף כב עמוד א

רב דימי מנהרדעא אייתי גרוגרות בספינה א"ל ריש גלותא לרבא פוק חזי אי צורבא מרבנן הוא נקיט ליה שוקא א"ל רבא לרבא אדא בר אבא פוק תהי ליה בקנקניה נפק

R. Dimi from Nehardea brought a load of figs in a boat. The Exilarch said to Raba, 'Go and see if he is a scholar, and if so, reserve the market for him.' So Raba said to R. Adda b. Abba, 'Go and smell his jar.'

5 רש"י שם

נקיט ליה שוקא - הכרז שלא ימכור איש בעיר גרוגרות אלא הוא:

Reserve the market for him – announce that no-one other than he shall sell figs in town.

Internet Halachah – Session 1

3 שו"ת הרמ"א סימן י (קטעים)

נבוא ונקפץ אל המקום אשר דברינו הולכים לשם ונדבר על המעשה אשר נעשה בעולם. הנה הוא איש בארץ לועז אשר נודע שמו במרחקים. דלה דלה מים עמוקים, מימיו מתוקים, גוזר ומקים, יברכהו שוכן שחקים. הוא האילן הגדול אשר פרו למאכל ועלהו לתרופה, אמרתו צרופה, הוא ה"ה הגאון מהר"ר מאיר מפאדוואה.

- Introducing a well-known author

והנה שם מגמותיו רעיוניו ומחשבותיו והשתתף עם אחד מאנשי ארצו ומגדוליה דהיינו יענטילומר והוא אחד מן מדפיסי הספרים +הוא המדפיס הידוע אלואיזי בראגאדין מוויניציה, ראה תולדות הדפוס באיטליה לח"ד פרידנברג ע' /ששים ותשע. + והסכימו יחדיו להדפיס החיבור הגדול משנה תורה, אשר חבר הרב הכולל האמתי רבינו משה בן הרב המובהק הדיין רבינו מיימון. וכאשר חשב כן החלו לעשות בעז"ה עד שלע"ע +שלעת עתה...

- Published a new version of the Rambam

והנה קם אחד גם כן יענטילומר מעשירי הארץ נגדו +הוא המדפיס המפורסם מארקו אנטוניו יושטיניאן מוויניציה + ואמר אעשה גם אנכי לביתי ואדפיס אנכי גם אני, וכן עשה. והעיקר הוא מאתו שעושה דבר זה על מה שלא נשתתף עמו הגאון הנ"ל, ועושה דבר זה להכעיס ולכלות ממון הגאון הנ"ל ח"ו. כי ידוע אם לא ימכור הגאון ספריו שיכבד עליו המשא מנשוא. והנני לדון בדיני ישראל, באם היו שני אנשים ישראלים על פי תורתנו הקדושה, ונוכיח שזכה הגאון הנ"ל בדינו. ונפרד מזה ונהיה לארבעה ראשים, ועל אלו הארבעה יסודות נרכיב הדבר ועניינו. ואומר, שדין הוא עם הגאון שהוא ימכור ספריו ראשונה. והואיל ובעונותינו שרבו אין ידנו תקיפה לעשות כפי תורתנו, מ"מ לא נניח את שלנו ולומר שכל ישראל ומי שבשם ישראל יכונה לא יקנה שום ספר מיימוני החדשים רק מאותן היוצאים מתחת יד הגאון הנ"ל או באי כחו, והוא מארבעה טעמים.

- The publication of a 'copycat' work intended to 'free-load' on the original
- Four reasons to support rights of original publisher

היסוד הפשוט הראשון הוא בפרק לא יחפור +ב"ב כא, ב, אמר רב הונא האי בר מבואה דאוקים ריחיא ואתא בר מבואה חברה וקא מוקים גביה דינא הוא דמעכב עליה. ומשמע מדקאמר ואוקי גביה שעשה דבר זה בידיעתו ואפ"ה יכול לעכב עליו. אם כן הרי לפנינו שמדינינו אין לו ליענטילומר שני לדפוס +צ"ל: להדפיס + זה כלל והגאון הנ"ל היה יכול לעכב עליו כפי שהוכחנו לעיל, וכן מצוה על הדיינין של ישראל

- First – see source (3) above

היסוד השני הוא... והוא ג"כ בפרק לא יחפור +ב"ב כב, א בשינוי לשון קצת ברש"י + דגרסין שם: רב דימי מנהרדעא אייתי גרוגרות בספינה, א"ל ריש גלותא לרבא פוק חזי אי צורבא מרבנן הוא נקוט ליה שוקא. והופיע לנו אור גדול רש"י ז"ל בפירושו, שמפרש: נקוט ליה שוקא, הכרז שלא ימכור אדם גרוגרות בעיר עד שימכור הוא שלו. ... אם כן ג"כ נוכל ללמוד מזה, באם דשניהם ישראלים דינא הכי הוא שהגאון הנ"ל ימכור שלו בראשונה. אך עתה אף ע"פ שדינו נמי הכי הוא מ"מ היענטילומר לא יקבל עליו הדין, ולכן צריכין לגדור גדר שלא יקנה כו'.

- Second – see sources (4) and (5) above
- If both parties were Jews, it is certain that the original publisher would win the rights in court

ואם יטעון בעל דין לומר, הנה לכל אדם ידוע שאלו המדפיסים הרביצו תורה בישראל ולולא זאת כבר ח"ו היתה התורה משתכחת מישראל, ולכן ראוי לחוש לדבר שלא תיפוק חורבא. זה אינו כלום, שהרי כבר פירשתי שבדבר מקח אין שייך בו איבה, כי נוכל לומר הספרים הללו אינן צריכין לנו. ועוד, כי מושכל ראשון הוא שאלו המדפיסים אדעתא דנפשייהו קא עבדי כדי להרויח בדבר כדרך שעוסקים בשאר דברי סחורות, ולכן גם אם יפסידו פעם אחת לא ימנעו מחמת זה מלדפוס +צ"ל: מלהדפיס + ואדרבא יהיו בהולים למלאות חסרונם.

- What about the opportunity to disseminate Torah?

Internet Halachah – Session 1

- But isn't this a business like any other?

ואם יוסיף השואל לשאול, סוף סוף מחמת שלא לשמה בא לשמה וזיכה את ישראל, והאיך נשלם לו רעה תחת טובה. אף אתה אמור לו היא הנותנת... והואיל ובנדון דידן ליכא חששא משום שלום מלכות כדפירשתי לעיל בשם התוספות, ודאי ראוי ונכון הוא למנוע מהם זכות וטובות בל יחיו בהם.

- And what about the benefit that would result irrespective of the intention?

קנצי למילין שהגאון הנ"ל זכה בדינו לנקוט לו שוקא ברישא למכור ספריו ראשונה, ושלא יקנה שום אדם ספר מיימוני הנדפסים מחדש מקרוב באו כי אם היוצא מתחת יד הגאון הנ"ל או באי כוחו. לכן לישקול לזמור ולקטוע במקטע דפרזלא על כל מי שיעבור דרכו ודינו.

- Conclusion – the original author has the right to sell his books first
- One may not buy the 'pirated' version
-

+בהוצאת ווארשא נמצאת פה הגהה זו: בזמן הרמ"א היה כח ביד הרבנים לנדות ולהחרים המסרבים נגדם, ונעשה ע"פ ידיעת הממשלה אז, ובזמננו נאסר כל זה ע"פ חוקי כל הארצות באירופא, ועוד נוהגין בזה בארצות אזיא אשר לתורגמא/לתורגמא+ ומשמתינ ומחרימינ בנידוי חרם שמתא בגזירת עירין ובמאמר קדישין על כל תלמיד וצורב קטן וגדול שם הוא שלא יקנה שום אדם במדינתנו מן הנדפסים החדשים א"ל +אי לאו+ מאותן היוצאין מתחת יד הגאון הנ"ל או מב"כ +מבאי כחו. וכל מי שפורץ יפגענו חויא דרבנן וצוחה ופרץ, וכל המחזיק בהם הם בחרם כמוהם. ומחוייבים כל ישראל לנדות החטאים האלה בנפשותם, ולא יכופר להם עד ימותון וקבר חמור תהא קבורתם +השוה ירמיהו כב, יט. +והרואה אל הנח"ש וחי +נח"ש ראשי תיבות נדוי, חרם, שמתא, והביטוי הוא ע"פ במדבר כא, ט+ יקבל ברכות מאל שדי, עד שיבלו שפתותיו מלומר די

- Note: in the time of the Rama, the rabbis had the power to enforce their decisions with bans
- Today this is forbidden
- One may only buy those books sold by the original author

Rabbi Moshe Isserlis (Krakow: 1520 – 1572)

Greatest decisor in Poland of his day; author of 'Mapah' – Ashkenazic gloss to the Shulchan Aruch, Teshuvot Rema (from which the above text is drawn) and other important halachic and philosophical works.